

Bartók 18

2018-ban 18. alkalommal rendezték meg Miskolcon a Bartók Plusz Operafesztivált. A szokásos június végi tíz nap helyett most egy héttel előbbre hozták: június 8-17 között zajlott. Bár igyekeztek elkerülni a futball-világbajnoksággal való konkurálást, így is volt átfedés, közös program a 89. Ünnepi Könyvhét és a 17. Gyermekkönyvnapok rendezvényeivel. Június 6. „BARTÓK MÍNUSZ”, június 7. „BARTÓK ZÉRÓ” elnevezésű napokon a Szent István és Szent Erzsébet tereken ifjúsági zenekarok, táncgyűttesek mutatkoztak be.

A zárógála

A június 8-i színes Nyitóparádé keretében végigvonultak a város főutcáján gólyalábas zenészek, fúvós – és ütőzenekarok, mazzorettek, az a kereken guruló zongora, melynek megszólaltatója a fesztivál egész ideje alatt korzózott (egy-egy bátor gyereket fuvarozva a

hangszer tetején) és még sokan mások. Egy biztos, a városba ÉLET költözött.

Sok-sok változáson ment keresztül a fesztivál. Időszakosan és évről-évre. Mindig megújult, más-más lett, de a lényegét megőrizte: tíz napnyi zeneünnep. Hét éve a

Felvonulás a guruló zongorával

FOTÓ: VAJDA JÁNOS

Mozart–Szűts Apor: Rock Giovanni előadása az Avasi Kilitőn

modern népopera útjának egyengetője, a közönség és kortárs zeneszerzők közelítője, mediátora lett a miskolci Bartók Plusz. A két évenkénti operaió verseny idén épp köztes ciklusában volt (tavaly Mátyássy Szabolcs: Scaevola című operája nyert). Jövőre találkozhat a közönség a téli válogató győztes művével. Az Ezrek operája nagysikerű sorozat **Mozart–Szűts Apor: Rock Giovanni**-jával viszont újszerű vállalkozásnak bizonyult. Kesselyák Gergely fesztiváligazgató vezényelte a Miskolci Nemzeti Színház Zenekarát, mely kiegészült rock bandával egy korábbi Kovalik-ötlet nyomán. Most a helyszín is kuriózum volt: az Avasi kilitő, Miskolc egyik nevezetessége. Igaz, a próbák során okozott némi kellemetlenséget a szeszélyes időjárás. A nagy szél, eső, hideg miatt sapkában, sálban játszott a zenekar. Az előadás idején szerencsére nem kellett küzdeni az elemekkel, így látványosan megvalósulhatott Vlad Troickij rendezésében az operafesztivál saját produkciója.

A két évvel ezelőtti Bartók-, valamint a tavalyi Kodály-év után kíváncsian vártuk, idén milyen koncepció mentén állították össze a programokat. A szervezők nem fogytak ki az ötletekből. Nehéz áttekinteni az egész fesztivál összes előadását, koncertjét, eseményét, ezért csak „szemezgetni” lehet, a teljesség igénye nélkül a főbb mozzanatokot kiemelve.

Az első szembeötlő változás 2018-ban a fesztivál külső megjelenésében az új design. Egy különlegesen színes tollazatú énekesmadár, a villásfarkú szalakóta került a

plakátokra, műsorfüzetekre, molinókra. Mintegy „erre fűzték fel” a fesztivál programjait egységessé. Minden nagy előadás plakátja megjelenésében mégis egyedinek mondható, mert illeszkedett, kapcsolódott az adott műhöz betűmozaikja, betűkombinációja karakterében, betűtípusában, alapszínében. Idén is voltak kedvezményes jegyárak. Áprilisban akár 40%-kal olcsóbban meg lehetett vásárolni a belépőjegyeket. A normál jegyárak 1000 és 10 000 forint közt mozogtak. Egyes előadások egységárral mentek, mások kategóriákra osztva helyre szólóan. Az állam idén 320 millió forinttal, míg a Nemzeti Kulturális Alap 20 millió forinttal támogatta a Bartók Plusz Operafesztivált. Jól sáfárcodtak a kapott összeggel, hiszen olyan gazdag kínálatot állítottak össze, melyben mindenki talált magának programot. S bár az ingyenes kísérőrendezvényeket mintegy a nagy operák után szoktuk említeni, most hadd emeljem ki azokat. Estéről estére olyan neves előadóművészek, együttesek léptek fel a Szent István téren felállított nagyszínpadon mint Lajkó Félix, Náray Erika Jazz Quintet, Ghymes és Miklósa Erika, Budapest Klezmer Band, Budapest Bár, Hot Jazz Band, Kozma Orsi Quartett, Miskolc Dixieland Band, Modern Art Orchestra, Szakcsi Lakatos Béla, Sziámi AndFriends (lemezbeutató koncert)... Nagy tömeg volt kíváncsi ezen szabadtéri hangversenyekre. Bár nem kapcsolódtak az opera műfajához, de magas színvonaluk a maguk stílusában vetekedett a benti nagy produkciókéval. Az embereket pedig kimozdította, táncra perdítette, éneklésre serkentette. A nagyszínpadon zajlott két este az Operabár valamint utolsó nap az **O sole mio** záró gála, melyen a Miskolci Szimfonikus Zenekar kíséretével Massimo Morelli Opera Mesterkurzusának résztvevői léptek fel a közönség által már ismert miskolci Eperjesi Erika és Boncsér Gergely énekesek közreműködésével. A zenekart Csurgó Tamás vezényelte. A fesztivált salsa utcabál zárta a Barrio Latino együttes zenéjére.

Sok egyéb helyszínen is zajlott a fesztivál: az Erzsébet téren Kaláka koncert és bábjátékok valamint térzene. A Déryné-kertben a Miskolci Nemzeti Színház teraszán esténként Utcatánc majd Good night music Weszely Ernő harmonikaművésszel. E hely törzsközönsége művészekből állt. Itt „bandázott” ilyenkor a nemzetközi operaélet apraja-nagyja. Bősze Ádám-aki konferálásain kívül zenei stand-up estjével is megörvendeztette a fesztiválközönséget a Kamaraszínházban – elnevezte kutyás „művészsimogatónak”, mivel itt az ebtársulat közössége egyaránt képviseltette magát. A Széchenyi utca és Pátria köz területén felállított idén csekély számú bódében kézműves vásár zajlott, a kisszínpadon szerenáé és térzene hangzott tíz napon át.

A Színházmúzeumban „Az orosz opera óriásai” címmel a moszkvai Bahrusin Színházi Múzeum időszakos kiállítását, a színház Foyer részén a **KÉKSZAKÁLLÚ 100** képzőművészeti kiállítást láthatta a nagyérdemű. Bartók egyetlen operáját 1918-ban a Magyar Királyi

Raymond J. Lustig – Matthew Doherty: *Semmelweis* című előadás

Opera mutatta be. A 2001-es első operafesztivál óta 20 alkalommal csendült fel Miskolcon különböző énekekkel, zenekarokkal és más-más rendezésben. Ha már Bartók Plusz, meg kell említeni, hogy a fesztivál történetének legnagyobbabá, nemzetközi összefogással született Bartók-produkciójával nyitotta meg idén kapuit a fesztivál. Kétszer tüzték műsorra – az egységes színpadi koncepcióra épülő, különleges lézeres vetített díszlettel megoldott, szünetekkel maratoni hosszúságú **3 BARTÓK**ot vagyis A fából faragott királyfit, A csodálatos mandarint és A kékszakállú herceg várát Bakonyi Marcell és Szántó Andrea főszereplésével. Közreműködött a Kieicei Táncszínház, a Miskolci Szimfonikus Zenekar Cser Ádám irányításával, rendezte Michal Znaniecki. A Nyári Színházban tartott nyitó előadás előtt dr. Kriza Ákos, Miskolc város polgármestere jelentette be a Bartók Plusz Operafesztivál nagykorúságát, hogy betöltötte 18. életévét. (A Bartók színpadi művek sajátos rendezése folytán nem ártott volna a látogatók felé is kitenni a 18-as karikát, csak felnőtteknek ajánlva. Sikerült a rendező szándéka: „meghatni akarunk és fájdalmat okozni”.)

A **KÉKSZAKÁLLÚ Gaston Solnicki** rendezésében elnyerte a Filmkritikusok Nemzetközi Szövetségének díját 2016-ban a Velencei Nemzetközi Filmfesztiválon. Június 10-én a magyarországi filmpremiert láthatták az érdeklődők a Nagyszínházban.

Magyarországi ősbemutatóként idén **Raymond J. Lustig – Matthew Doherty: SEMMELWEIS** című oratorikus kórképét illesztették a programok közé az operafesztivál és a Budapesti Operettszínház közös

produkciójaként. A darab koncertszerű premierjét 2017-ben New Yorkban tartották. 2018-ban a Semmelweis Emlékévben nyert aktualitást mint kuriózum.

Bemutatójának 35.évfordulóját ünnepelte **Szörényi Levente–Bródy János: ISTVÁN, A KIRÁLY** című rock-operája. A koncertszerű díszelőadás a fesztivál és a Zikkurat Színpadi Ügynökség közös produkciójaként jött létre az Óbudai Danubia Zenekar, a Budapesti Stúdiókórus és a Honvéd Vegyeskar közreműködésével, Keszelyák Gergely zenei vezetésével. A nívós szereposztásból hely hiányában csak kettőt említet: István – Feké Pál, Koppány – Vadkerti Imre.

Szergej Prokofjev: A három narancs szerelmese című operája horvát nyelven a Zágrábi Nemzeti Színház vendégjátékeként érkezett Miskolcra, míg **Marco Taralli: La Rivale** című vígoperája a Teatro Coccia Novara vendégjátékeként a MÁV Szimfonikus Zenekar közreműködésével Matteo Beltrami vezénylete alatt.

Az I musici di Roma és a Szent Efrém Férfiak visszatérő együttesek a fesztivál életében. **Ács Gyula – Bodolay Géza: A kis herceg** című koprodukciója a Balázs Győző Református Gimnázium, az Egressy–Erkel Zeneiskola ének szakos diákjai és a Miskolci Szimfonikus Zenekar előadásában viszont új, üde színpadja volt a színes műsorpalettának a Művészetek Háza színpadán. Vezényelt a zeneszerző Ács Gyula. Ugyanígy különlegességként hatott **Selmeczi György: ŐS-OPERÁK** című népi színjátéka a Rákóczi-házban.

„Egy fesztivált záró **GÁLAKONCERT** receptje egyszerű: jó énekesek, egy jó karmester, valamint operaslá-

Fotók: VAJDA JÁNOS

Szergej Prokofjev: *A három narancs szerelmese*

Ács Gyula–Bodolay Géza: A kis herceg

gerek sora, elegancia és jó hangulat.” A műsorfüzetben ezt garantálta a fesztivál szervező gárdája és tartotta magát az ígérétehez. Szólisták voltak: Sümegi Eszter Kossuth-díjas szoprán énekesnő és Paulo Ferreira portugál tenor. A Pannon Filharmonikusokat dirigálta Bogányi Tibor.

A bőség zavarában nehéz megemlítenem mindent, s amiről nem írok, nem azért teszem, mert nem említésre méltó. Megkérdezgetve az utca emberét kiderült, hogy volt, aki szabadságot vett ki a fesztivál időszakára, hogy Miskolcra utazhasson Budapestről, más városokból és külföldről. Ebben az időszakban egyre több fiatal és kisgyerekes család vett részt a borsodi megyeszékhely kínálta kulturális eseményeken. Idősebb emberek szinte

kimerültek a gáláig, mert minden nap mentek valahova, alig tudtak választani a programok közül. A szervezők igyekeztek összehangolni a színpadok, különböző helyszínek kínálatát, hogy egymás után több rendezvényen is ott lehessen, aki akar.

A 2018-as Bartók Plusz színvonalas fesztiválja után sem unatkozott Miskolc város lakossága. Következett a Múzeumok éjszakája majd „medvelázban” égtünk (barna medvék masíroztak a környéken riogatva az embereket). Azóta a hőség, a forróság az úr. Ám semmi sem tudja elfeledtetni azzal, aki egyszer részese volt a Bartók Plusz élményének, hogy az opera mindenkié!

(Zsekov Éva Mónika)

A zárógála – Sümegi Eszter, Bogányi Tibor, Paulo Ferreira és a Pannon Filharmonikusok